

Beszámoló az Analitikai és Mintavételi Módszerek Codex Bizottság 26-ik üléséről

Az Analitikai és Mintavételi Módszerek Codex Bizottság (CC MAS) 26. ülése 2005. április 4-8. között került megrendezésre Budapesten, a Hélia Hotelben. Az ülés elnöke Dr. Biacs Péter, alelnöke Dr. Molnár Pál volt. A rendezvényt szokás szerint megelőzte a szabványosítással foglalkozó nemzetközi szervezetek (IAM) találkozója az MSZT-ben 2005. április 1.

A napirend elfogadása után először a Főbizottság és egyéb bizottságok által hivatkozott ügyeket vették sorra, amelyeket aztán a megfelelő napirendi pontoknál tárgyaltak részletesen.

A napirend 3a pontja az **elfogadható analitikai módszerek értékelésének irányelv-tervezete** volt. A Főbizottság 27-ülésén ezt 5. lépcsőben elfogadták, és 6. lépcsőben az anyaggal kapcsolatos véleményeket a CL 2004/36-GEN körlevélben kérték. A részletes megbeszélést követően a Bizottság abban egyezett meg, hogy az irányelv tervezetet az eljárás 6. lépcsőben tartja továbbra is, egy munkacsoport fogalmazza át, amit majd jóval a következő ülés előtt véleményezésre körözni fognak.

A napirend 3b pontja az **„analitikai módszerek értékelése a célnak megfelelés alapján”** című ajánlástervezet volt. A dokumentumot készítő UK delegátus szerint két lehetséges út kínálkozik az elfogadható analitikai módszerek értékelésére: az egyik a specifikus hatékonysági jellemzők megszabása és ezekhez számértékek hozzárendelése, a másik pedig a célnak megfelelés alapján, minden értéket figyelembe véve egyetlen új paraméter, egy alkalmassági függvény definiálásával. A Bizottság szerint még korai lenne a célnak megfelelés elvét hatósági célra alkalmazni, ezért a továbbiakban figyelemmel kísérik a területen folyó nemzetközi tevékenységet.

A napirend 3c pontja az **analitikai (vizsgálati) eredményekkel kapcsolatos viták megoldásának irányelv-tervezete** volt. Az irányelvek kidolgozását a 26. CAC Főbizottsági ülésen fogadták el, és Franciaországot bízták meg a tervezet kidolgozásával. A francia delegátus ismertette az anyagot. A Bizottság egy ad hoc munkacsoportot hozott létre, mely az ülés alatt átdolgozta a dokumentumot. A Bizottság az előrelépés ellenére úgy határozott, hogy a francia delegáció további javításait követően az anyagot a 3. lépcsőben körlevél formájában körözi. A javaslatokat a francia delegációhoz kell küldeni, amely elektronikus úton egy munkacsoport által fogja átdolgozni a dokumentumot a következő ülésre.

A 4. napirendi pont az **Ügyrendi Kézikönyvben (Procedural Manual)** a **Codex célú analitikai terminológia áttekintése** volt. A Bizottság az előző ülésén javasolta a terminológia felülvizsgálatát és bővítését, amit a Főbizottság ezt követően jóváhagyott és beépített az Ügyrendi Kézikönyvbe. A Bizottság az USA delegációra bízta a munkacsoport vezetését. Az USA delegáció ismertette a módosított dokumentumot, első lépésben az IAM által összeállított listát dolgozták ki. A Bizottság a vitát követően úgy döntött, hogy az USA delegáció elektronikus úton működő munkacsoport segítségével dolgozza át a dokumentumot, megjelölve azokat a definíciókat, amelyeket harmonizálni kell, és a Kézikönyvbe bekerülnék. A nemzetközi szervezetek által jelenleg tárgyalt definíciókra akkor kell visszatérni, ha felülvizsgálatukra sor került. Ezen túlmenően ki kell jelölni azokat a definíciókat, amelyek a Kézikönyvben levőkön kívül szükségesek a Codex szövegek módszertani részeihez.

Az 5. napirendi pont a Codex szabványokban szereplő előírásokra vonatkozó **analitikai módszerek jóváhagyása** volt. Szokás szerint az ülést megelőző szombaton dolgozott egy munkacsoport a jóváhagyás előkészítésén, és a tárgyalás eredményeit egy külön dokumentumban foglalták össze. Különösen érdekes volt a Táplálkozástudományi és Különleges Táplálkozási Célú Élelmiszerek (NFSDU) Bizottság által beküldött R5 Mendez ELISA módszer, amelyről a kidolgozó, Dr. Mendez és a Prolamin Munkacsoport munkatársa, Stern professzor tartott előadást. Felszólalt a cöliákiasok érdekképviselőjének képviselője is. A módszert körvizsgálatban tesztelték, zabra nem adott keresztreakciót, érzékenysége és reprodukálhatósága pedig búzára, rozsra és árpára jobb a jelenleg alkalmazott Skerritt ELISA módszernél. A Bizottság a módszert – a körvizsgálatot és egyes összetételi adatokat tartalmazó publikáció hiányában – csak ideiglenesen hagyta jóvá és az I. típusba sorolta.

A gyümölcslevek eredetiségére és azonosságára vonatkozó módszerekkel kapcsolatban a Bizottság a Főbizottsághoz fordul tanácsért, mivel az egyes mérendő komponensek tételesen nem szerepelnek a Codex szabványban. A Bizottság támogatja ezeknek a módszereknek az elfogadását, de jelenleg az ideiglenes státuszuk fenntartását javasolja.

Mindezen túlmenően elfogadásra került a Tej-és Tejtermék Bizottság által felterjesztett 5 módszer, a Feldolgozott Gyümölcs-és Zöldség Bizottság által benyújtott 5 módszer, a Zsírok és Olajok Bizottság által beküldött 9 módszer, a Hal és Haltermék Bizottság által benyújtott 1 módszer.

A Gabonák és Hüvelyesek Bizottság által beküldött 3 módszerről hosszas vita folyt. A japán delegáció más módszereket javasolt, amelyeket körvizsgálatban teszteltek. Az instant tészta (instant noodles) vonatkozó szabványtervezetet levelező munkacsoport vitatta meg, majd az USA delegáció készítette elő a 8. lépésben benyújtásra a Codex Főbizottság

részére jóváhagyásra. A Bizottság új állásfoglalást kér a Gabonák, Hüvelyesek Bizottságtól. A mintavételt illetően a Bizottság a Gabonák, Hüvelyesek Bizottság felterjesztésével kapcsolatban azt javasolja, hogy az egyes termékbizottságok ne az általános mintavételi irányelvekre hivatkozzanak, hanem válasszák ki a specifikus mintavételi terveket az Irányelvek alapján.

Általánosságban szó esett a szabványok közzétételi éve megjelölésének szükségességéről. Kívánatos, hogy az év megjelölése a jövőben ne szerepeljen, hanem az adott számú szabvány legutolsó verziójának használatát írják elő. Vitát követően a Bizottság a módszerlistába (CODEX STAN 234-1999) magyarázó megjegyzést foglal a legutolsó verzió használatának szükségességéről. A mostani ülésen még nem törölték a közzétételi éveket.

A termékbizottságok felterjesztéseinek egységes formátumát a finn delegátus vezetésével munkacsoport segíti majd.

Az 5b napirendi pontban a **nyomelemek meghatározási módszereinek kritériummá alakításáról** tárgyaltak. A Bizottság a 25. ülésén fogadta el ennek kezdeményezését a vizsgálati módszerek jóváhagyása keretében. Az NMKL, mint megfigyelő ismertette az általa készített anyagot. A vitát követően a Bizottság megegyezett arról, hogy svéd vezetéssel és az NMKL közreműködésével egy elektronikus munkacsoport a dokumentumot a következő ülésre átdolgozza.

A 6. napirendi pont az **„Analitikai eredmények alkalmazása: mintavételi tervek, összefüggés az analitikai eredmények, mérési bizonytalanság, visszanyerési tényezők és a Codex szabványok rendelkezései között”** című dokumentum volt. A Bizottság utolsó ülésén a dokumentum átdolgozása mellett döntött, tekintettel arra, hogy azt a termékbizottságoknak kell használniuk, és be kell kerülnie az Ügyrendi Kézikönyvbe. Ezzel kapcsolatban a termékbizottságok véleményét is kikérték. A javaslatokat figyelembe véve a vitát követően a Bizottság úgy határozott, hogy a javaslatokat az Általános Elvek Bizottság 23. (2006-os) ülésére továbbítja jóváhagyásra és a CAC 29. ülésére küldi elfogadásra, valamint az Ügyrendi Kézikönyvbe való beiktatásra.

A 7. napirendi pont a **„Biotechnológiával előállított élelmiszerek kimutatási és azonosítási módszerei”** című anyag megtárgyalása volt, melyet az angol és német küldöttség készített. A dokumentum kidolgozására az Élelmiszer Jelölési Bizottság és a Biotechnológiával előállított élelmiszerek Munkacsoport kérésére került sor. Az előrehaladás ellenére a Bizottság a német és angol vezetésű munkacsoportot a dokumentum átdolgozására kérte fel.

8. napirendi pont: **Analitikai módszerek dioxinok és PCB-k meghatározására.** A német delegáció ismertette az általa készített anyagot. A Bizottság 25. ülésén javaslatokat kért a kormányoktól és megfigyelőktől, az Élelmiszer Adalékok és Szennyezők (FAC) Bizottság felkérésére. Csak német és USA javaslat érkezett. A vitában szó volt a kritérium alapú megközelítés alkalmazásáról, a dioxin szűrő (screening) módszerekről, a TEQ érték számításának bizonytalanságáról. A Bizottság úgy döntött, hogy tájékoztatja a FAC Bizottságot a munka állásáról és felvilágosítást kér arra vonatkozóan, hogy a FAC bizottság mire szándékozik használni ezt az anyagot. A Bizottság felkérte a német delegációt az anyag továbbfejlesztésére, különös tekintettel a módszerek kritérium alapú átalakítására. Kérte továbbá az egyes országokat további információ küldésére a német delegáció számára.

A 9. napirendi pont a **nemzetközi szabványosító testületek** üléséről (IAM) készült beszámoló volt.

A 10. napirendi pontban az egyéb témákat és a jövő munkát beszélték meg. A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (IAEA) javaslatát egy dokumentumban fogalmazta meg, ami az élelmiszer-besugárzás, a peszticid és szermaradvány, a radioaktív élelmiszer-szennyezők módszereivel kapcsolatos.

Tanzánia és Gambia felvetette, hogy a módszerek elérhetősége a fejlődő országok számára problémát jelent. A Codex Titkárság azt javasolta, hogy forduljanak a FAO-hoz és a WHO-hoz technikai segítségért.

A svéd delegáció felhívta a figyelmet a Codex Bizottságok és Munkacsoportok szerkezetére, hatáskörére vonatkozó főbizottsági (CAC) dokumentumra, melynek a 17. javaslata a CC MAS Bizottság tevékenységével kapcsolatos.

A jövőbeli munkát illetően az angol delegáció emlékeztetett az IAM jelentésre, mely szerint az IUPAC/ISO/AOAC hatékonyságvizsgálati protokoll, a Kémiai Analitikai Laboratóriumok Hatékonyságvizsgálatának Nemzetközileg Egyeztetett Ajánlása felülvizsgálata folyik. Javasolta, hogy készüljön egy vitaanyag a következő ülésre. Javasolta továbbá, hogy foglalkozzanak a mintavételi bizonytalansággal is a következő ülésen. A Bizottság elfogadta az angol javaslatot.

A következő ülésre ismét Budapesten kerül sor, valószínűleg 2006. május 15-19 között.

Tóth Tiborné

a magyar CC MAS Munkabizottság
titkára